

Regional friluftslivskartlegging

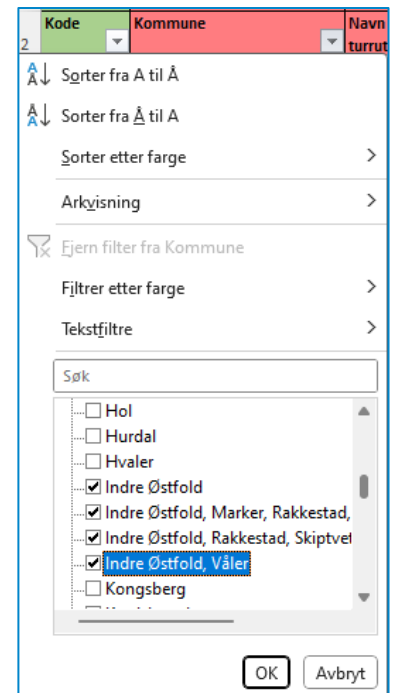
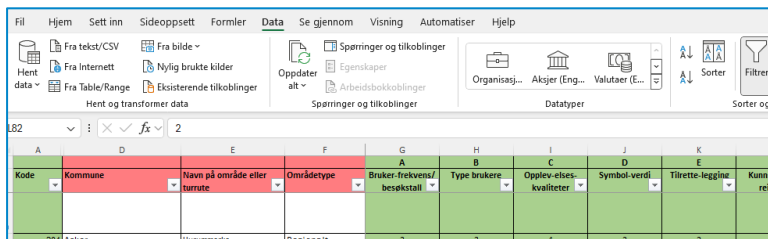
Veiledning til gjennomføring av kvalitetskontroll, våren 2024

Innhold

Anbefalt framgangsmåte	2
Innsending av egenskapstabell og hørings svar	3
Kontaktpersoner	3
Utfyllende informasjon fra innpillsrunden våren 2024	4
Hvordan er hvert kriterium vurdert?	4
Verdsetting	4
Områdebeskrivelse og begrunnelse for verdsetting	4
Begrensning på antall tegn i celle	5
Beskrivelser i kolonnene D-I.....	5
Informasjon fra metodebeskrivelsen	6
Områdetyper	6
Verdsettingskriterier	6

Anbefalt framgangsmåte

1. Skriv gjerne ut veiledningen og les igjennom denne
2. Åpne tilsendte egenkapstabell og lagre dokumentet med: RFK- ABO, høring, personlig navn og kommune/organisasjon, eksempel: «RFK- ABO – Høring – Jo Li – DNT Kongsberg»
3. Egenkapstabellen for Regional kartlegging er et Excel-dokument som er bygget opp etter samme lest som for M98-kartleggingen i kommunene. Tabellen er ordnet med ark for friluftslivsområder, utfartsområder og friluftslivsruter, samt et hjelpeark med verdsettingskriterier. Bak overskriften i hver enket rad får man opp en kortfattet informasjon når man holder/klikker på den.
4. Klikk på «Data» og klikk på «Filtrer»

5. Filtrer i kolonnen «Kommune», hak av «Merk alt» og sett hake på de områdene du ønsker å se på. (man kan rulle nedover, om vinduet er for lite kan det utvides ved å trekke i nedre høyre hjørne)
6. Åpne kartet [Foreløpige regionale friluftslivsområder- innsyn](#)

7. Som du ser i kartet, er det to kartlag for områder. De grønne er friluftslivsområder (Større sammenhengende utmarksområder (inklusive vann og sjø), som oftest krysser kommunegrenser til to eller flere kommuner). De brune er utfartsområder (Spesielt attraktive områder på grunn av enkeltaktivitet, naturtype eller annen opplevelseskvalitet)

Det er mange flotte turruter og områder som du ikke finner i kartet. Dette er fordi de allerede er luket ut, da de ikke har tilstrekkelig grad av regionale brukere/tilreisende. Disse områdene/turrutene vil allikevel finnes i [kommunenes kommunale kartlegging](#) (aktiver kartlag friluftsliv- kartlagte

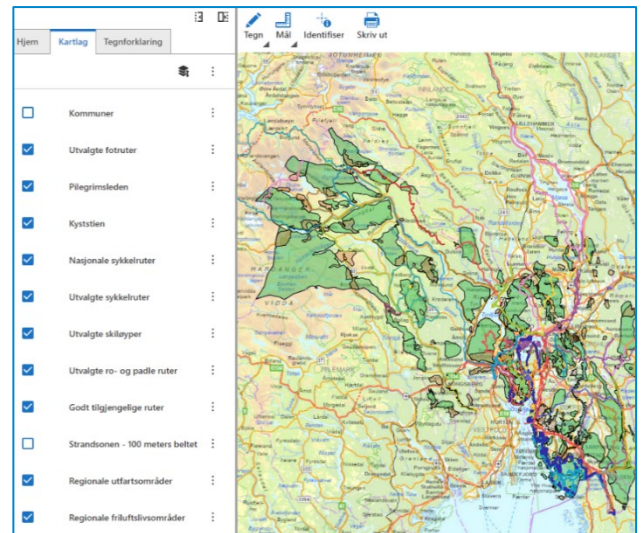
8. Gå til kartlagslista.

Gjør deg kjent i kartet ved å gjøre forskjellige utvalg av kartlag.

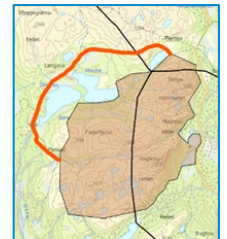
Når du skal jobbe videre er det en fordel å jobbe systematisk med **et og et kartlag**.

Gå gjerne nedover i kartlagsoversikten ved å hake av for et og et kartlag.

9. Hvert element i kartet har navn og kode. Når man klikker på et element, område eller turrute, får man opp informasjonen «kode» og «navn». Disse samsvarer til «kode» og «navn» i egenskapstabellen. Merk at hver turrute-type er et eget kartlag. Dette fører til at ulike turrute-typer kan ha samme «kode», men vil ha forskjellig navn og kategori.

10. Nå er du klar for å sjekke om områder du skal vurdere har riktige begrensning og om verdsetting og beskrivelsene i egenskapsskjemaet stemmer.
11. Ønskede endringer i teksten skrives inn i din lagrede kopi av egenskapsskjemaet og de cellene der det skrives endringer merkes med en kontrastfarge.
12. Ønskede endringer i kartet kan ikke tegnes rett i kartet. Du må ta et utklipp, tegne endringsforslag og lime utklippet inn i et dokument, gjerne med en kommentar.

Innsending av egenskapstabell og høringsssvar.

Når du har fylt ut egenskapstabellen og høringsvaret for alle områdene du har kjennskap til så gjør du følgende:

- Husk å navne egenskapstabellen med «RFK- ABO – Høring – Navn – Kommune/Organisasjon»
- Send Egenskapstabellen (i excelformat) og høringsvaret med eventuelt innlimte utklipp eller gpx-filer til post@ofk.no merket med vårt saksnummer 2024/23974.

Kontaktpersoner

Anette Hellsaa Christiansen	Per Kristen Gisleberg
anettech@afk.no	pergi@ofk.no
41654885	99580336

Utfyllende informasjon fra innspillsrunden våren 2024

(les gjerne om du ikke var med i innspillsrunden)

Hvordan er hvert kriterium vurdert?

Verdsettingen består av tre trinn:

1. Områdebeskrivelse og begrunnelse for verdsettingen (obligatorisk = mørkegrønn)
2. Utfyllende beskrivelse av utvalgte kriterier (frivillig = lysegrønn)
3. Verdsetting (tallverdi fra 1-5 der 5 beskriver høyeste oppnåelse av kriteriene)

Verdsetting

I [metodebeskrivelsen](#) listes verdsettingskriteiene opp. Verdsettingskriteriene er overført til et eget ark i Egenskapstabellen for å lette utfyllingen. De er også kopiert nederst i dette dokumentet.

A	B	C	D	E	F	G
Bruker-frekvens/ besøkstall	Type brukere	Opplev-elses- kvaliteter	Symbol-verdi	Tilrette- legging	Kunnskap og reiseliv	Tilgjenge- lighet

Områdenes totalverdi beregnes som en sum av de 7 kriteriene. Noen verdier veier tyngre enn andre. Høyt besøkstall, høy grad av regionale og nasjonale brukere og høy opplevelseskvalitet vil automatisk vil gi «Svært viktig område/turrute»

Områdebeskrivelse og begrunnelse for verdsetting

Utfylling av begrunnelser for verdsettingen for «Brukertall/besøkstall» og «Type brukere» er obligatorisk å fylle ut. Obligatoriske rader for utfylling er merket mørk grønn.

- Beskrivelser og begrunnelser må være kortfattede og klare. Se eksempelarket i egenskapstabellen.
- Skriv i sammenhengende tekst, med kun bruk av komma og punktum. IKKE bruk linjeskift (Alt+Enter) når du skriver tekst i en celle.
- NB! Skriv på en måte som egner seg for publisering i et ferdig faktaark. Tekst som skrives inn vil bli kvalitetssjekket.
- Det ligger informasjon bak hver overskrift. Klikk på cella så kommer informasjonstekst fram. Se bildet til høyre

R	S
	A og B
Område-/rutebeskrivelse	Verdibegrunnelse av besøkstall og type brukere
Beskrivelse	Jr_AB
Obligatorisk - VIKTIG Nærmere beskrivelse av området. Her angis f.eks. -kommune(r) -områdets begrensning -hva området/turruta egner seg for -naturforhold -sesongbruk Skriv i sammenhengende tekst, med kun bruk av komma og punktum.	

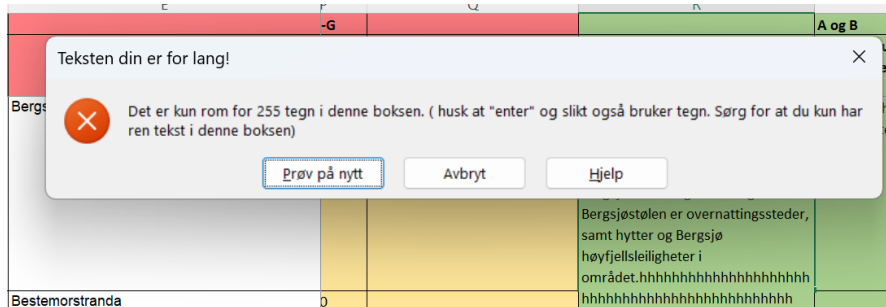
OBS ⚡ I flere tilfeller vil man vurdere både et område og en ferdselsåre innenfor samme område. Vi har begrenset med plass/tegn til beskrivelser, det er viktig å ikke bruke plass på å beskrive dobbelt opp.

Eksempel på hva man kan ta med i beskrivelsen der det er to overlappende kartelementer:

Hallingskarvet i Hol kommune (kandidat for regionalt friluftslivsområdet/utfartsområde)	Utvalgt sykkelrute, Stølsruta (delvis i samme område (kandidat for regional ferdselsåre)
Her kan beskrives: områdets begrensning, hva området egner seg for, naturforhold, sesongbruk. Skriv i sammenhengende tekst, med kun bruk av komma og punktum.	Her beskrives: turrutas start og slutt og eventuelle målpunkter, hva stien egner seg for, naturforhold, sesongbruk. Skriv i sammenhengende tekst, med kun bruk av komma og punktum.

Begrensning på antall tegn i celle

Maksimum antall tegn i en celle er 255, inklusive mellomrom. Du får varsel om du har overskredet antall tegn og må da korte ned teksten.

Beskrivelser i kolonnene D-I

Cellene i de lysegrønne radene er det frivillig å fylle ut. Det er imidlertid viktig å fylle ut beskrivelser som underbygger høy verdisetting. Symboler, tilrettelegging, kunnskap og reiseliv, tilgjengelighet, samarbeid og potensiale fylles ut når det er viktig for å forstå høy verdsettning.

Eksempel på utfylling av D-I for Ingaleden:

D	E	F	G	A og B	A og B
Beskrivelse av symbolene i området	Beskrivelse tilrettelegging	Beskrivelse av verdier for kunnskap og reiseliv	Beskrivelse av tilgjengelighet	Samarbeid om forvaltning	Beskrivelse av potensiale
Inga fra Varteig	Merket og skiltet, Sti som går i naturområder og på landevei og asfalt	Inga fra Varteig og historien om moren til Håkon Håkonsen som flyktet fra Baglerne.	Vandretur som kan starte i Sarpsborg og gå helt til Eidsberg/Mysen (kun skilta fra Varteig til Eidsberg i dag). Overnattingsmuligheter i Sarpsborg, på DNT hytte/ privat innkvartering og teltmuligheter etter allemannsretten. Ruta ligger på UT.no	Ruta skjettes av DNT Nedre Glomma	Bedre kollektiv tilgang vil kunne gi høyere bruk/besøk.

Informasjon fra metodebeskrivelsen

Områdetyper

Kartleggingen av områdetyper vil resultere i ett eller flere kart med inntegnede friluftslivsområder med områdetype som en egenskap. Dette danner bakgrunnen for verdsettingen av områdene i neste steg.

Det inndeles i tre områdetyper, basert på funksjonen området har:

A. *Regionalt store friluftslivsområder*

- Større sammenhengende utmarksområder (inklusive vann og sjø), som oftest krysser de kommunegrensene til to eller flere kommuner
- Bakgrunn i områdetypene marka, store turområder med/uten tilrettelegging og utfartsområder i kommunale kartlegginger
- God forvaltning av områdene krever samhandling mellom flere aktører
- Området må oppfattes som et enhetlig område, gjerne ha et navn

B. *Regionale utfartsområder*

- Spesielt attraktive områder på grunn av enkeltaktivitet, naturtype eller annen opplevelseskvalitet. Områdene kjennetegnes ofte av at de er egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det lokalt ikke finnes alternative områder til av noenlunde tilsvarende kvalitet, eller at området har en naturtype eller en spesiell opplevelseskvalitet som ikke finnes i lokalmiljøet
- Mindre avgrensede områder, kan også være en del av et regionalt stort friluftslivsområde
- Forutsetter tilreisende og at et forholdsvis høyt antall besøkende kommer fra andre kommuner enn de som sogner til området/ kommunen

C. *Regionale turruter*

- Tematiske turruter som går gjennom eller finnes i flere kommuner
- Hovedrute, ikke et nettverk, men fra A til B eller rundturer
- Knyttet opp mot opplevelses- og servicepunkter eller har et potensiale for det
- Har gjerne et navn

Verdsettingskriterier

Verdsettingen gjøres ved hjelp av et sett med verdsettingskriterier der ulike underkriterier vektas fra 1 til 5. Når alle relevante kriterier for et område er vurdert, gjøres en endelig vurdering av verdi for det aktuelle området. Vektingen synliggjøres i en egenskapstabell (Excel skjema).

Det er viktig å merke seg at for villmarkspregede områder med unike opplevelseskvaliteter for Akershus, Buskerud og Østfold, kan nettopp det at området har liten grad av tilrettelegging og få brukere være opplevelseskvaliteten som verdsettes høyt. For denne områdetypen er det av stor betydning at områdets villmarksprege bevares, og at kun enkle og nødvendige tilretteleggingstiltak kan være ønskelig.

A. Brukerfrekvens/ besøkstall:

- Sette verdi fra 1-5 basert på skjønn ut fra sammenlikning mellom områder i regionen, da det i svært liten grad eksisterer tallmaterialet å basere poenggiving på. Ta f.eks. utgangspunkt i p-plasser (antall og størrelse), mulighet for kollektivreise, Strava-registreringer og lokal kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget bør synliggjøres i kommentaren til verdsettingskriteriene

B. Type brukere:

- Regionale, nasjonale og internasjonale brukere, sette verdi ut fra følgende skala:
  1. Stort sett lokale brukere, som bruker området med utgangspunkt i egen kommune
  2. Stort sett lokale brukere, men også regionale brukere
  3. Omtrent halvt om halvt med lokale og regionale brukere
  4. Regionale og nasjonale brukere > lokale brukere
  5. Regionale og nasjonale brukere (og internasjonale) >> lokale brukere

C. Opplevelseskvaliteter:

- Områdetypene kan ha flere opplevelseskvaliteter; naturtype, kulturminner, naturfenomen, landskapsform, mange vann, villmarkspreget med liten grad av tilrettelegging, utsikt med flere. De ulike opplevelseskvalitetene beskrives i excelskjema i tillegg til å vektas samlet fra 1 til 5:
  1. Enkelte opplevelseskvaliteter av lokal verdi, men ingen av regional verdi
  2. Flere opplevelseskvaliteter av lokal verdi, men ingen av regional verdi
  3. Enkelte opplevelseskvaliteter av regional verdi
  4. Flere opplevelseskvaliteter av regional verdi
  5. Unike opplevelseskvaliteter, representerer Viken innenfor en eller flere opplevelsesverdier – gjerne nasjonal verdi

D. Symbolverdi:

- Symbolverdien har med stedstilhørigheten å gjøre, om området symboliserer noe som er karakteristisk lokalt eller regionalt. Type symbolverdi beskrives og vektas ut fra følgende skala:
  1. Ingen stedsspesifikke kjennetegn
  2. Stedsspesifikke på lokalnivå
  3. Stedsspesifikk, regional, men ikke unik
  4. Stedsspesifikk, regionalt og unikt
  5. Stedsspesifikk, regional/ nasjonal karakter

E. Tilrettelegging:

- Jo bedre tilrettelagt områdetypen er, jo bedre egnet er den for å ta imot mange og nye brukere. Jo flere av punktene under som er oppfylt, jo høyere verdi på vektingen. Områder sammenliknes skjønnsmessig.
  - i. Merket og skiltet:
    - For store turområder: et nettverk av turruter
    - For regionale turruter: god merking og skilting på hele strekningen
    - For utfartsområder: god merking og skilting til hovedattraksjonen(e) og gjerne videre til flere turmål i området
  - ii. Turkart med turruter, orienteringskart, innfallsporter og turmål
  - iii. Godt opparbeidet turutgangspunkt med f.eks. parkering, informasjonstavler
  - iv. Tilrettelagte turmål og servicetilbud for friluftsliv
  - v. Universell utforming / tilrettelagt for mennesker med nedsatt funksjonsevne
  - vi. Markedsføringstiltak: På nett, turmålregistrering etc.

F. Kunnskap og reiseliv:

- Attraktive friluftslivsområder er positivt i undervisningssammenheng og viktig for reiselivet. Jo flere utdanningsinstitusjoner og servicefunksjoner for reiselivet som nyttiggjør seg at verdiene i området, jo høyere verdi får området.

G. Tilgjengelighet:

- Hvor godt tilgjengelig er området for at regionale brukere, det vil si nye brukere, skal kunne ta området i bruk. Jo flere av punktene under som er oppfylt, jo høyere verdi på vektingen. Områder sammenliknes skjønnsmessig.
  - i. Tilkomst: Kollektiv og parkeringsplasser (bil og sykkel) og andre kjente organiserte former for transport til området
  - ii. Skilting: fra hovedvei og på sykkelvei, fra tettsteder og kollektivknutepunkt
  - iii. Informasjon tilrettelagt for førstegangsbesøkende til området
  - iv. Synlighet på kart og turbeskrivelser
  - v. Servicetilbud (evt. for turruter) – bagasjetransport der det ligger til rette for det, servicepunkt for sykkel